

Силабус курсу
Джерелознавство та історіографія

Освітній ступінь – доктор філософії (PhD)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 032 історія та археологія
Освітньо-професійна програма «Історія та археологія»
Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 1 рік, II семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: понеділок, 12.45-14.05, ауд. 1007

Середа 14.05-15.45, ауд. 1007

Консультації: п'ятниця 14.05, ауд. 1011

Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

Д.і.н., проф. **Куций Іван Петрович**

Контактна інформація

+380983331077

Опис дисципліни

Метою викладання курсу «Джерелознавство та історіографія» є поглиблене вивчення елементів історіографії та джерелознавства, адаптованих для підготовки спеціалістів вищої кваліфікації. Курс передбачає навчання методиці історіографічного аналізу прикладної наукової проблеми, а також формуванню навиків джерелознавчого аналізу для здійснення наукового дослідження.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Історіографія як теоретична й прикладна дисципліна	Ознайомлення із основними науково-теоретичними підходами до історіографії як наукової та навчальної дисципліни та сфери наукової практики у процесі науково-історичних досліджень	Питання, практичні завдання
2 / 2	2. Термінологічно-понятійний апарат історіографії	Засвоєння термінологічно-понятійного апарату, який використовується у науково-історичних дослідженнях у процесі здійснення історіографічних аналізів конкретних наукових проблем; оволодіння стилістикою історіографічного аналізу	Питання, практичні завдання

2 / 2	3. Теоретичні й практичні підходи до історіографічного аналізу.	Засвоєння наявних теоретико-методологічних підходів до методики проведення історіографічного аналізу; систематизація й узагальнення наявного науково-дослідницького досвіду щодо здійснення історіографічного аналізу прикладних науково-дослідницьких проблем	Питання, практичні завдання
2 / 2	4. Структурні моделі історіографічного аналізу	Ознайомлення із основними моделями структуризації історіографічних оглядів конкретних науково-дослідницьких проблем; оволодіння навиками вибору оптимальної моделі структуризації для конкретних дослідницьких проблем	Питання, практичні завдання
2 / 2	5. Поняття та класифікація історичних джерел	Вивчити основні підходи до класифікації історичних джерел, які застосовуються в теоретико-методологічних працях з джерелознавства та у прикладних науково-історичних дослідженнях	Питання, практичні завдання
2 / 4	6. Методика аналітичної критики історичних джерел	Оволодіння методичними настановами та практичними навиками аналізу конкретного історичного джерела	Питання, практичні завдання
2 / 2	7. Методика роботи з масовими історичними джерелами	Засвоєння теоретичних підходів та здобуття практичних навиків стосовно аналізу джерельних комплексів масових історичних джерел	Питання, практичні завдання

Літературні джерела

1. Історичне джерелознавство: Підручник / Авт.: Я. С. Калакура, І. Н. Войцехівська, С. Ф. Павленко, Б. І. Корольов, М. Г. Палієнко; Гол. ред. С. В. Головка. – К.: Либідь, 2002. – 488 с.
2. Джерелознавство історії України: довідник. – Київ, 1998.
3. Джерелознавство історії України: Навч. посіб. / С. А. Макарчук. – Л.: Світ, 2008. – 512 с.
4. Воронов В. І. Джерелознавство історії України: курс лекцій. – Д., 2003.
5. Історіографія, джерелознавство: збірка наукових праць. – 2009. – 200 с.
6. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми: колективна монографія/ За ред. Л. Зашкільняка. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2004. – 406 с.
7. Образ Іншого в сусідніх історіях: міфи, стереотипи, наукові інтерпретації: (Матеріали міжнародної наукової конференції). – К., 2008. – 264 с. // litopys.org.ua/pdf/obraz_konf_2005.pdf
8. Лисяк-Рудницький І. Історичні есе. – Т.1-2. – К.: Основи, 1994.
9. Білокінь С. Чи маємо ми історичну науку? // Наше минуле: Журнал незалежної історичної думки. – К., 1993. – Ч. 1 (6). – С. 4 – 16..
10. Гирич І. Чи суперечить національний міф історичній правді? // Українська історична дидактика: Міжнародний діалог: Збірник наукових статей. – К., 2000. – С. 47 – 54.
11. Гломозда К. Стан української історіографії та визначення її ролі в сучасному суспільстві // МАГІСТЕРІУМ. Випуск 17. Історичні студії. – К., 2004. – С. 81 – 91 // library.ukma.kiev.ua/e-lib/Mahisterium/MAG_ISSUE17_2004_history/13_glomozda_kyu.pdf
12. Гломозда К. Українські ідентичності в історіографічних рефлексіях // Агора: подолання розбіжностей – розвиток особистостей. – Вип. 4. – К.: СтилоС, 2006. – С. 103 – 109// www.kennan.kiev.ua/kkr/content/publications/Agora4.pdf
13. Головка В. Криза сучасної української історичної науки: теоретичний та історіографічний контекст: Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.06. – Дніпропетровськ, 2000. – 19 с.

14. Грицак Я. Нарис історії України: Формування модерної української нації XIX – XX століття. – К.: Генеза, 1996. – 360 с.
15. Грицак Я. Українська історіографія. 1991 – 2001: десятиліття змін // Україна модерна. – Київ; Львів, 2005. – Ч. 9. – С. 43 – 68.
16. Грицак Я. Страсті за націоналізмом: Історичні есеї. – К.: Критика, 2004. – 344 с.
17. Дашкевич Я. Дорогами української Кліо (про становище історичної науки в Україні) // Україна в минулому. – Київ; Львів, 1996. – Вин. 8. – С. 54 – 63.
18. Історична наука на порозі XXI ст.: підсумки та перспективи. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. (м. Харків, 13 – 17 листопада 1995 р.). – Харків, 1995. – 356 с.
19. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник. – К.: Вища школа, 2002. – 432 с.
20. Касьянов Г. Націоналізація історії та образ Іншого // Критика. – 2006. – Ч. 1–2.
21. Касьянов Г. Ще не вмерла українська історіографія // Критика. – № 4. – 2002.
22. Когут З. Коріння ідентичності: Студії з ранньомодерної та модерної історії України. – К.: Критика, 2004. – 352 с.
23. Кравченко В. Україна, імперія, Росія: Вибрані статті з модерної історії та історіографії. Київ, Критика, 2011. – 542 с.
24. Наконечний Є. Украдене ім'я: Чому русини стали українцями / Передмова Я. Дашкевича. – 3-є, доп. і випр. вид. – Львів, 2001. – 400 с.
25. Прицак О. Що таке історія України // Слово і час. – 1991. – № 1 – 4. – С. 53 - 60.
26. Присяжнюк Ю. Ментальність і ремесло історика: Методологічна парадигма селянознавчих студій в Україні на зламі XX – XXI ст. – Черкаси: Вертикаль, 2006. – 122 с.
27. Реєнт О. П. Сучасна історична наука в Україні: шляхи поступу // Укр. істор. журн. – 1999. – № 3. – С. 3 – 22 // history.org.ua/journal/1999/3/1.pdf
28. Стельмах С. П. У пошуках утраченої правди: теоретичні дискусії в сучасній українській історіографії // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Історія. – 2002. – Вип. 63 – 64.
29. Таран Л. Провідні тенденції світової історіографії в XX ст. та проблеми кризи сучасної української історичної науки // Укр. іст. журн. – 1999. – № 1. – С. 85 – 91 // history.org.ua/journal/1999/1/7.pdf
30. Українська історична дидактика: Міжнародний діалог (фахівці різних країн про сучасні українські підручники з історії): 3б. наук. ст./ За ред. М. Телус та Ю. Шаповала. – К.: Генеза, 2000. – 368 с.
31. Шкільна історія очима істориків-науковців: Матеріали Робочої наради з моніторингу шкільних підручників історії України / Упоряд. та ред. Н.Яковенко. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2008. – 128 с.
32. Яковенко Н. Вступ до історії. – К.: Критика, 2007. – 376 с.
33. Яковенко Н. До питання про методологію вивчення історії України // Генеза: Філософія. Історія. Політологія. – 1996. – № 1(4). – С. 118 – 123.
34. Яковенко Н. Кілька спостережень над модифікаціями українського національного міфу в історіографії // Дух і літера. – 1998. – № 3 – 4. – С. 113 – 124.
35. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – 3-тє вид., перероблене та розшир. – К.: Критика, 2006. – 584 с.
36. Яковенко Н. Одна Кліо – дві історії // Критика. – 2002, № 12 (62).
37. Яковенко Н. Паралельний світ: Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI – XVII ст. – К.: Критика, 2002. – 416 с.

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (теми 1-4) – обговорення основних питань, усне опитування	50
Змістовий модуль 2 (теми 5-9) – обговорення основних питань, усне опитування	50

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом